

اسامی ۶۲ فیلم راه یافته به جشنواره فجر

از بین ۱۱۰ فیلم متقاضی حضور در سی و نهمین جشنواره فیلم فجر، اسامی ۶۲ فیلم بلند سینمایی حائز شرایط شرکت در بخش داوری جشنواره فیلم فجر-که بیش از ۴۰ فیلم طبق جدول منتشر شده پروانه نمایش ندارند- معرفی شدند. برای شرکت در جشنواره فیلم فجر که هیات انتخاب هم ندارد، ۱۱۰ فیلم متقاضی بودند که پس از تطبیق آنها با قوانین و فراخوان جشنواره، اسامی ۶۲ فیلم بلند سینمایی حائز شرایط شرکت در بخش داوری جشنواره فیلم فجر- که بیش از ۴۰ فیلم طبق جدول منتشر شده پروانه نمایش ندارند-

اهالی تئاتر در چالش با نگاه المپيادی به مقوله هنر

تئاتر استانی، کرونا و جشنواره فجر

اسپیر بروکر اسبی و راهروهای اداره ارشاد شده ایم در حالی که از دست تکتک هنر مندان استان کاری برمی آید. این فضا باعث شده هنر مندان این حوزه نتوانند با یکدیگر به گفت و گوی علمی، اخلاقی و سازنده ای بپردازند. همه این موارد در کنار یکدیگر جمع شده و باعث می شود نتوانیم به سمت حل دغدغه ها و انجام فعالیت های سازنده پیش برویم

از همان روزهای نخست پس از شیوع ویروس کرونا در کشور، بازار گمانه زنی ها پیرامون برگزاری آنلاین یا صحنه ای جشنواره فجر داغ شد. احتمال برگزاری مجازی این جشنواره زمانی به اوج خود رسید که موج دوم کرونا اغلب استان ها را درنوردید و بسیاری از مشاغل نیز مشمول قوانین محدودیت های اجتماعی شدند. اما اوضاع به شکلی که پیش بینی می شد پیش نرفت و پس از اعمال سیاست های محدودکننده در جامعه نرخ ابتلا و مرگ و میر کووید ۱۹ به شدت کاهش یافت که باعث جان گرفتن امید برای برگزاری صحنه ای جشنواره فجر در دل هنرمندان و علاقه مندان به عرصه فرهنگ و هنر نیز شد. اما این پیش بینی ناپذیر بودن وضعیت کشور باعث شد برنامه ریزی های شکل گرفته در این زمینه چندین بار دستخوش تغییر شوند و ناهماهنگی های ایجاد شده باعث بلند شدن صدای اعتراض برخی از هنرمندان (به ویژه در استان ها) شد. یکی از موارد اعتراضات در زمینه فراخوان پذیرش آثار تئاتری ها در برخی از استان ها بود. البته پس از پیگیری هایی که انجام داد، حسین مسافر آستانه، دبیر سی و نهمین جشنواره بین المللی تئاتر فجر از بروز این ناهماهنگی ها اعلام بی خبری کرده و احتمال هرگونه انتخاب گزینشی از سوی انجمن های نمایشی استان ها را مردود دانست. اما بررسی های انجام شده نشان می داد برخی اهالی تئاتر در استان های اصفهان و سیستان و بلوچستان به نحوه اطلاع رسانی ها اعتراض داشته و آثار معرفی شده را گزینشی و از پیش تعیین شده خواندند. البته عده ای از کارشناسان نیز به نحوه برنامه ریزی های وزارت ارشاد در زمینه برگزاری جشنواره فجر سال ۱۳۹۹ داشته و آن را نشانه ای از بی برنامه گی مدیران در رویارویی با بحران های غافلگیرکننده ای مانند همه گیری کرونا دانسته و معتقدند جشنواره های کم رونق و سوت و کور را در پیش خواهیم داشت. دبیر سی و دومین جشنواره تئاتر استان اصفهان، روزهای پایانی آذر ماه از انتشار فراخوان این جشنواره خبر داد؛ جشنواره ای که مهلت ارسال آثار به آن ۳۰ آذر در نظر گرفته شده بود و ۸ دی ماه نیز نتیجه داوری آن اعلام شد و تئاتر های؛ بیداری به وقت خون به کارگردانی احسان جامنی و بهشت حکیم الله به کارگردانی ویدا موسوی، از سویی سی و دومین جشنواره تئاتر استانی اصفهان برای حضور در سی و نهمین جشنواره بین المللی تئاتر فجر معرفی شدند. از آنجا که این دو اثر، ۲ دی ماه نیز از سوی جشنواره تئاتر مقاومت به جشنواره تئاتر فجر معرفی شده بودند و کارگردان تئاتر «بیداری به وقت خون»، خود یکی از اعضای انجمن هنرهای نمایشی استان اصفهان است که در برگزاری جشنواره تئاتر استان، با اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی اصفهان همکاری داشته، هنرمندان تئاتر نسبت به شیوه برگزاری و داوری این جشنواره اعتراضاتی را مطرح کردند.

کرونا کارها را به تعویق انداخت

رمضانعلی معتمدی، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان اصفهان با اشاره به محدودیت های ناشی از شیوع بیماری کووید ۱۹ در کشور، به **فجر** گفت: با توجه به وضعیتی که کرونا در کشورمان ایجاد کرده، امکان برگزاری اجراهای صحنه ای تئاتر و... برامان میسر نبوده است. وی در ادامه افزود: به ویژه در دورانی که وضعیت قرمز در کشور داشتیم، بچه های تئاتر از منظر کسب و کار هم متضرر شدند و بسیار تحت فشار بودند. معتمدی با توضیح درباره نحوه انتشار فراخوان برای پذیرش آثار، عنوان کرد: به دلیل آنکه توضیح داده شد، امکان اجرای صحنه ای و حضوری برای هنرمندان و مسئولان این حوزه وجود نداشت. البته مدتی بعد از اینکه وضعیت اپدیمی کمی رو به بهبود گذاشت، فراخوانی داده شد تا اهالی تئاتر بتوانند کارهای خود را به طور حضوری اجرا کنند. ما نیز از بین این آثار، دو اثر را که باید به جشنواره معرفی می کردیم، انتخاب کردیم.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان اصفهان در پاسخ به اعتراضاتی که برخی هنرمندان اصفهانی مطرح کرده بودند، به **فجر** گفت: آقای ترابی که مسئول انجمن تئاتر هستند در این زمینه اقدامات لازم را انجام دادند و به شکلی که توضیح داده شد، مراحل را به اجرا گذاشتند. معتمدی در پایان با تاکید دوباره به انجام درست مراحل اطلاع رسانی، خاطر نشان کرد: من فکر نمی کنم این روند به گونه ای بوده باشد که بخواهند گزینشی برخورد کنند، چراکه تمامی مراحل این انتخاب با هماهنگی انجمن تئاتر اصفهان و بچه های تئاتر استان اجرایی شده است.

عرفان آیتی، بازیگر تئاتر با منفک دانستن ذات هنر با فعالیت های جشنواره ای به **فجر** گفت: شخصا بر این باورم که ساحت هنر از مفهومی که با عنوان جشنواره باب شده، کاملاً جداسد. وی در ادامه افزود: جشنواره های بسیاری هستند که در داخل ایران فعالیت دارند، تلاش خوبی برای ارتقا و شکوفایی هنر تئاتر می کنند و البته با استقبال خوبی هم مواجه می شوند. به ویژه جشنواره های استانی که شناسی را برای معرفی تازه کارها به جامعه هنری کشور فراهم می کنند، چراکه معمولاً یکی، دو اثر از بین اجراهای استانی به جشنواره تئاتر فجر معرفی می شدند. همواره از جشنواره های دانشجویی گرفته تا فجر، استعدادهای ویژه ای به خانواده تئاتر کشور شناسانده شده اند.

نگاه المپيادی به جشنواره های هنری

آیتی با انتقاد از نگاه برگزار کنندگان به جشنواره ها عنوان کرد: اما از یک جایی به بعد نگاه مالی و المپيادی به جشنواره ها باعث شده این رویدادها از رسالت خود فاصله بگیرند. البته این مسئله را متوجه قشری از هنرمندانی می دانم که با رفتار خود به این مشکل دامن زده اند و از سویی هم برخی مسئولان نگاه شان به جشنواره های هنری مانند المپيادهای علمی است که شرکت کنندگان را با رتبه بندی و کسب مقام بسنجند. وی ادامه داد: این جو باعث می شود هنرمند به جای اندیشیدن به دغدغه های فکری خودش، به سلیقه ای که برگزار کنندگان جشنواره دارند، فکر می کند. به همین دلیل است که یک سال جشنواره هایی با محوریت اجراهای کم دی مدی باب می شوند و سال دیگر کارهایی فرم زده و با حرکات نور و بدنی مبتدیانه، درام های اجتماعی و... که هر یک بستگی به سلیقه غالب بر جشنواره دارد.

تهران گفت بودجه نداریم

به جشنواره فجر معرفی شده اند اما صرفاً معرفی، نه انتخاب. مانند سال های قبل ممکن است بسیاری از آثاری که از سوی جشنواره های مختلف به فجر معرفی می شوند، اصلاً در مرحله بعد انتخاب نشوند؛ از این رو طبق درخواست این دو کارگردان که در جشنواره تئاتر استان شرکت کرده بودند، آثارشان در شرایط برابر و از روی فیلم مورد داوری قرار گرفت. واقعیت این بود که این دو اثر، با اختلاف از سایر آثار به لحاظ کیفی بهتر بودند. عضو انجمن هنرهای نمایشی استان اصفهان گفت: اوایل شهریور انجمن هنرهای نمایشی اصفهان برای تعیین تکلیف جشنواره تئاتر استانی در اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان اصفهان جلسه ای برگزار کرد و گفتیم که باید هزینه ها برآورد و فراخوان سی و دومین دوره منتشر شود. ما دست کم هزینه سال قبل را مقیاس قرار دادیم و به ارشاد اعلام کردیم که انجمن هنرهای نمایشی بودجه برگزاری جشنواره را ندارد، اسپانسر هم ندارد.

استانش بنازد در اینکه از گلکاری دم در اداره ارشاد یاد کند و آن را به عنوان مصداقی از مدیریت موفقیت آمیز خود ذکر می کنند. این هنرمند حوزه تئاتر با تاکید بر اهمیت ثبات مدیریتی، بیان کرد: از سویی هم تغییرات گاه و بی گاه مدیران استانی باعث شده هیچ ثباتی در امر مدیریت نباشد، همین مسئله سبب شده مشکلات دوچندان شوند. ما اسیر بروکرسی و راهروهای اداره ارشاد شده ایم در حالی که از دست تکتک هنرمندان استان کاری برمی آید. این فضا باعث شده هنرمندان این حوزه نتوانند با یکدیگر به گفت و گوی علمی، اخلاقی و سازنده ای بپردازند. همه این موارد در کنار یکدیگر جمع شده و باعث می شود نتوانیم به سمت دغدغه مندی و فعالیت سازنده پیش برویم.

انزوای تئاتر در شهرستان ها

این بازیگر تئاتر با انتقاد از فقدان مرجعی در شهرستان ها برای پیگیری مطالبات هنرمندان تئاتر، به **فجر** گفت: بزرگ ترین مشکل اهالی تئاتر این است که انجمن نمایش تشکیل شده تا حافظ منافع هنرمندان این مرز و بوم باشد اما از رسالت اصلی خود به کلی دور شده است. البته در تهران خانه تئاتر را داریم که محفل کارکرده ها و قدیمی های این حوزه است اما در شهرستان ها هیچ صنف یا نماینده ای وجود ندارد که حافظ منافع هنرمندان تئاتری باشد. به همین دلیل است که حق بچه های شهرستان حق شان خورده می شود و حتی منزوی شده اند اما هیچ نهادی پاسخگویی مطالبات و مشکلات این قشر نیست.

لوم پاسخگویی مسئولان فرهنگی

آیتی با اشاره به غیرپاسخگو بودن مسئولان انجمن نمایش افزود: کسی که با وعده وعید از اهالی تئاتر رای می گیرد و مسئول انجمن نمایش می شود، اگر بعد از مدتی متوجه شد که کاری از دستش بر نمی آید چرا اقدام به استعفا و انصراف از این منصب نمی کند؟ اما نه تنها چنین رفتاری را نمی بینیم، بلکه انجمن نمایش پاسخگویی را هم از یاد می برد و دیگر در قبال عملکردش جوابگو هیچ کس نیست. در واقع می توان گفت که مهم ترین مفضل ما در این زمینه غیرپاسخگو بودن مسئولان است، وقتی هم که این عزیزان را مورد پرسش قرار می دهیم با برخورد ها و واکنش های شخصی مواجه می شویم و عملاً پاسخی داده نمی شود. او در ادامه به **فجر** گفت: در یک سال گذشته اداره کل ارشاد اصفهان ساختمان بزرگ و جدیدی را ساخته اما حتی یک سالن تئاتر احداث نشده است. این در حالی است که یک مدیر باید به عملکرد هنرمندان

که معرفی کننده آثار برگزیده به فجر هستند، چند روز مانده به ۳۰ آذر نامه می آید که در آینده ۱۵ میلیون تومان می دهیم، جشنواره را برگزار کنید. ما هم می دانیم که فراخوان باید زودتر منتشر می شد، اما واقعیت این است.

سخن پایانی...

کارشناسان معتقدند کرونا نشان داد در زمینه های مختلف برنامه ریزی دچار نواقص اساسی هستیم، به ویژه در حوزه فرهنگ و هنر که همواره مورد تاکید منتقدان تصدی دولت در حوزه های فرهنگی بوده و عملکرد نهادهای حاکمیتی در این حوزه را نشانی بر بازدهی پایین مدیریت دولتی می دانند. البته وضعیتی که کرونا در جهان ایجاد کرد همه کشورهای توسعه یافته را هم به چالش کشید اما مواردی مانند کشورهای اسکانندیناوی مثال های خوبی برای مدیریت بحران بودند، چرا که هم توانستند نرخ مرگ و میر را کنترل کنند و هم جلوی تعطیلی کسب و کارها و حتی رویدادهای فرهنگی را بگیرند.

فصل فستیوال الدوله های داروغها

مجتبی اسکندری روزنامه نگار

دمدماي جشنواره دولتی فجر که می رسد، بسیاری از اهالی قبیله سلبریتی ها خود را به تقلا می اندازند که اثر تجاری کمتر هنری خود را در باکس جشنواره جاساز کنند. معمولاً تا ابتدای زمستان، به قدر کفایت تن را با حداکثر فقدان خاصیت، آماده حضور در فستیوال های قبیله یاد شده می کنند. دولت ها هم معمولاً چند داروغه را به عنوان فستیوال الدوله منصوب می کنند که ببینند با خط کش جیبی فرهنگی قوه مجریه مستقر، چند قواره پارچه باید برای آثار به اصطلاح هنری حاضر جشنواره گز کنند و بر قامت سلبریتی های افسون زده، جامه بدوزند! از هر مخاطب به سن بلوغ رسیده ای بپرسی که وظیفه هنر چیست؟ در دو کلمه زیبایی شناسی هگلی-کانتی خود را به نمایش می گذارد: خلق زیبایی! اکنون اما از سلبریتی های افسون زده که در برابر هنرمندان افسون زدا قرار دارند، چیزی جز کشیدن آستر اطلس نشان به روی زشتی های جامعه نمی بینیم. دلیل این وادادگی را باید در دو پندار و کردار جست؛ پندار دولت و کردار سلبریتی ها.

به واقع تجربه زیسته سلبریتی ها که در جامه بازیگر، کارگردان، خواننده و هر قبایی که فالوورهایشان در زیرش بگنجد، اجازه «معاصر» بودن را به اثر هنری مخلوقه نمی دهد؛ طرفه آن که هنرمندان راستین، مشمول طایفه «غیرالمغضوب علیهم» هیات داوری فستیوال های دولتی می شوند و چون استاد بهرام بیضایی و سهراب شهید ثالث و امیر نادری در سینما و بسیاری از اهالی موسیقی و نقاشی و تئاتر و ادبیات و هنرهای تجسمی، هنرشان را در بقچه می بچند و بر سر چوب جان می زنند و جلای وطن می کنند.

برای اولوالالباب پرسشی پیش می آید که ریشه این درخت کاکتوس دافع در کجاست؟ به سیاق «یک کلمه» مستشارالدوله اگر بخواهیم پاسخ دهیم، باید بگوییم: دولت! تفصیلی می شود، زیبایی شناسی دولتی حاکم بر جشنواره های دولتی، گاهی هیچ کارکرد مثبتی جز عدم مداخله، در تاریخ هنر وجود ندارد.

در زیبایی شناسی هیچ سلطان محمودی، اشعار فردوسی جا ندارد و فرضیه سعدی که محال است هنرمندان بمریند و بی هنران جای ایشان بگیرند، فرضیه ای سخت ممتنع بود و در ظرفیت های زندانه حافظ و سعدی قابل بارگذاری.

انحصار برگزاری جشنواره های دولتی فیلم، تئاتر، موسیقی و ادبیات و... باعث تهی تر شدن پیشخوان فرهنگ و هنر مملکت می شود و سبب دولتی تر شدن هنر! یکی از اقدامات مفیدی که می تواند باقیات الصالحات دارالارشاد بهارستان باشد، این است که خصوصی سازی در ساحت جشنواره ها تحقق یپذیرد.

واگذاری جشنواره به مردم، سبب کاهش مصرف منابع مالیاتی عموم مردم در حوزه سانسور خواهد شد.

طبیعی است که دولت های مختلفی از قبیل شوروی نیز جشنواره های دولتی بسیاری برگزار می کردند و افرادی از قبیل ماکسیم گورکی را نیز به عنوان داور مادام العمر این جشنواره ها منصوب می کردند تا تیغ موکتبری سانسور را بر صدر تا ذیل یک اثر هنری بکشند؛ با این حال شاعران دولتی، سینماگران دولتی و موزیسین های دولتی، به علت برخورداری رانت حاصل از فروش هنر به دولت، از منابع عمومی تغذیه می کنند. آزادی جشنواره و واگذاری مدیریت آن به اصناف هنری، هم ظرفیت های اقتصادی این هنرها را افزایش می دهد و هم به سبب بسط آزادی، با افزایش کیفیت هنری این آثار مواجه خواهیم بود.

برگزاری جشنواره دولتی با منابع مالیاتی مردم، در شرایطی که دخل مردم نوزده و خرج شان بیست است، حمله به زیبایی است و در نهایت چرخه بروکراتیک هنر را مستدام می دارد که نه هنر است و نه زیبایی! تعلیقی است بر زمان و مُسکنی است که مگس زشتی را رنگ می کند و به جای زنبور عسل زیبایی به مخاطب قالب می کند.